

Hallitussihteeri
Ada Ketelimäki

6.11.2023

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS LUONNONVARAKESKUKSEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA VUOSINA 2024 JA 2025

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuus

Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista (1055/2021), jonka voimassaolo päättyy vuoden 2023 lopussa. Nyt ehdotettavalla asetuksella säädettäisiin Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2024 ja 2025.

Luonnonvarakeskuksen toimialasta, tehtävistä, organisaatiosta ja johtamisesta, pääjohtajan tehtävistä ja nimittämisestä, sopimusten tekemisestä ja lahjoituksista sekä maksuista säädetään Luonnonvarakeskuksesta annetussa laissa (561/2014). Mainitun lain 7 §:ssä säädetyllä tavalla Luonnonvarakeskuksen suoritteista perittäviin maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jäljempänä maksuperustelaki.

Ehdotettava maa- ja metsätalousministeriön asetus säädettäisiin maksuperustelain 8 §:n nojalla. Mainitussa pykälässä säädetään asetuksella säädettävistä asioista ja ministeriön toimivallasta.

2. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu ministeriön tieto- ja tutkimustoimialan tutkimus- ja oikeusyksikössä virkatyönä. Valmistelussa on tehty yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä laintarkastuksessa.

Esitys käsitellään valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (3.1.2002/15.11.2012, TM 0201 /VM/2081/00.00.00/2012) kohdan 2.2.8. mukaan raha-asiainvaliokunnan käsiteltäväksi on tuotava asiat, joissa on kysymys vähintään 5,0 milj. euron vuotuisesta maksutulosta.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Ehdotettu asetus vastaisi pitkälti vuosina 2022-2023 voimassa olevaa maa- ja metsätalousministeriön asetusta Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista (1055/2021). Ehdotetut muutokset koskisivat asetuksen nimeä, sekä 1 ja 3 §:ää.

Asetuksen nimeen lisättäisiin asetuksen voimassaoloa koskevat vuodet. Ehdotettavan asetuksen nimi olisi maa- ja metsätalousministeriön asetus Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2024 ja 2025.

Asetuksen 1 §:ään tehtävä muutos koskee helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen (ATP) mukaisten todistusten antamisesta perittäviä maksuja. ATP-todistuksen hintaa korotettaisiin nykyisestä 120 eurosta 140 euroon.

Asetuksen 3 §:ssä säädettyyn lakiviittaukseen viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, tehtäisiin pieni sananmuotoa koskeva korjaus.

4. Pääasialliset vaikutukset

Elintarvikekuljetusvälineiden ATP-todistuksista perittävä maksu olisi 140 euroa. Maksu nousisi 20 euroa (16,7 %) verrattuna voimassa olevassa asetuksessa säädettyyn 120 euroon.

ATP-todistusten käsittelyprosessi siirretään vuoden 2023 loppuun mennessä sähköiseen prosessiin ja sen odotetaan vähentävän mm. prosessiin kohdentuvia henkilöstöresursseja ja postimaksuja. Johtuen yleisen kustannustason voimakkaasta noususta, ATP-todistuksen hintaa korotettaisiin kuitenkin 20 euroa nykyisestä tasosta. Hinnankorotuksen jälkeen tuottojen odotetaan kattavan toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Edellinen hinnankorotus oli vuonna 2015.

Maksullisten liiketaloudellisten suoritteiden sekä julkisuuslain perusteella annettavien Luonnonvarakeskuksen suoritteiden maksuja koskeva sääntely säilyisi ennallaan lukuun ottamatta 3 §:n pientä sananmuodon korjausta.

Ehdotuksen vaikutukset kohdistuvat valtion talousarvion momenttiin 30.01.05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot.

Alla on esitetty Luonnonvarakeskuksen maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus. Alla on myös yksityiskohtainen ATP-todistuksia koskeva laskelma.

Luonnonvarakeskuksen maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus

Maksullinen julkisoikeudellinen toiminta, 1000€

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ennuste 2023	Tavoite 2024
- Tuotot yhteensä	174	149	153	160	175
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteiskustannukset)	175	191	195	195	175
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1	-42	-42	-35	0
- Kustannusvastaavuus, %*)	99 %	78 %	78 %	82 %	100 %

*) Vuosina 2020-2022 kustannusvastaavuus on jäänyt alle 100 %, kuten myös arvioidaan vuoden 2023 toteutuman osalta käyvän. ATP-todistuksia käsitellään vuosittain 1 000-1 400 kpl. ATP-todistusten käsittelyprosessi siirretään sähköiseen prosessiin vuoden 2023 loppuun mennessä. Muutoksen arvioidaan tehostavan prosessia ja siten vaikuttavan suoritteen yksikkökustannukseen niin, että hinnan nosto 20 euroa nykyisestä 120 euron hinnasta arvioidaan kattavan ao. kustannukset.

Maksullinen liiketaloudellisesti hinnoiteltava toiminta, 1000€

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ennuste 2023	Tavoite 2024
- Tuotot yhteensä	7 261	7 483	7 679	8 040	8 325
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	6 562	6 587	6 856	7 200	6 950
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	699	896	823	840	1 375
- Kustannusvastaavuus, %	111 %	114 %	112 %	112 %	120 %
- Kustannusvastaavuus	699	896	823	840	1 375

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma /ATP-todistukset, euroa**Julkisoikeudelliset suoritteet**

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ennuste 2023	Tavoite 2024
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	173 817	149 133	152 614	160 000	175 000
Maksullisen toiminnan muut tuotot					
Tuotot yhteensä	173 817	149 133	152 614	160 000	175 000
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat 1)	643	252	681	750	250
Henkilöstökustannukset 1)	87 553	96 857	94 617	95 000	90 500
Vuokrat	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot 1)	9 647	7 486	11 764	11 500	1 000
Muut erilliskustannukset	22	0	1 551	1 100	1 000
Erilliskustannukset yhteensä	97 864	104 595	108 613	108 350	92 750
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	76 916	86 509	86 177	86 150	82 250
Kokonaiskustannukset yhteensä	174 780	191 103	194 789	194 500	175 000
KUSTANNUSVASTAAVUUS					
(tuotot - kustannukset)	-963	-41 970	-42 176	-34 500	0
KUSTANNUSVASTAAVUUSPROSENTTI	99 %	78 %	78 %	82 %	100 %

1) Todistusten postitukseen liittyvät kustannukset (kirjeet, postipalvelut yms.) sekä postitukseen ja todistusten manuaaliseen tallentamiseen käytetty työaika jäävät pois sähköiseen prosessiin siirtymisen jälkeen.

TODISTUKSET	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ennuste 2023	Tavoite 2024
Todistusten kappalemäärät	1 364	1 162	1 197	1 250	1 250
Kokonaiskustannus / todistus, euroa	128	164	163	156	140

HENKILÖTYÖKUUKAUDET	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ennuste 2023	Tavoite 2024
Henkilötyökuukaudet 2)	14,8	14,1	12,8	12,3	10,2
Henkilöstökustannus / htkk, euroa 2)	5 901	6 875	7 387	7 731	8 916

2) Sähköiseen prosessiin siirtymisen jälkeen postitustyö sekä todistusten manuaalinen tallennustyö jäävät pois pienentäen kokonaishenkilötyökuukausimäärää. Jäljelle jää vaativa asiantuntijatyö, joka nostaa yhden henkilötyökuukauden kustannusta. Lisäksi palkankorotukset nostavat yhden henkilötyökuukauden kustannusta. Henkilötyökuukausimäärään on vuosittain vaikuttanut aina myös jonkin verran se, kuinka paljon eri vuosina todistuksiin liittyy selvitystyötä ja tarkennuspyyntöjä asiakkailta.

5. Lausuntopalaute

Asian valmistelussa on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä ja Luonnonvarakeskukselta. Valtiovarainministeriö on puoltanut lausunnossaan asetuksen antamista ehdotetussa muodossa. Lisäksi valtiovarainministeriö on todennut lausunnossaan pitävänsä tärkeänä maksujen kustannusvastaavuuden ja mahdollisten muutostarpeiden tarkastelua tarvittaessa ennen asetuksen voimassaoloajan päättymistä. Valtiovarainministeriö on kiinnittänyt lausunnossaan tältä osin erityisesti huomiota asetusmuistiosta ilmenevään kustannusvastaavuuden vuotta 2020 alempaan tasoon vuosina 2021, 2022 ja 2023 (arvio).

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin ATP-todistuksesta, joka on maksullinen julkisoikeudellinen suorite.

Maksuperustelain 6 §:ssä säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Samanlaatuisista suoritteista voidaan saman pykälän 2 momentin tarkoittamalla tavalla määrätä sama maksu, vaikka tuottamisesta aiheutuneet kustannukset poikkeaisivatkin toisistaan. Tällöin kiinteän maksun määrittämisessä on otettava huomioon suoritteen tuottamisesta aiheutuva keskimääräinen kokonaiskustannus.

Asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen (ATP) mukaisten todistusten antamisesta perittävistä maksuista. Luonnonvarakeskuksen asiakkaina ovat elintarvikeautojen korien valmistajat ja maahantuojat sekä kuljetusliikkeet.

Ehdotuksen mukaan elintarvikekuljetusvälineiden ATP-todistuksista perittävä maksu olisi 140 euroa. ATP-todistuksen hintaa korotettaisiin 20 euroa nykyisestä tasosta yleisen kustannustason voimakkaasta noususta johtuen. ATP-todistusten maksua nostettaisiin ehdotuksessa 140 euroon nykyisestä 120 eurosta.

2 §. *Maksulliset liiketaloudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin Luonnonvarakeskuksen liiketaloudellisista perustein hinnoiteltavista suoritteista, jotka hinnoitellaan valtion maksuperustelain 7 §:n mukaisesti. Pykälää ei muutettaisi voimassa olevaan asetukseen verrattuna. Pykälässä säädettäisiin seuraavista Luonnonvarakeskuksen liiketaloudellisista perustein hinnoiteltavista suoritteista:

1) tilaustutkimuspalvelut;

Kohtaan sisältyvät tilaajan toimeksiannosta suoritettut tutkimukset, joihin tilaajalla on yksinoikeus. Asiakkaina ovat yritykset sekä julkisen sektorin organisaatiot.

2) tutkimusinfrastruktuuripalvelut ja tuotantoalustat;

Tutkimusinfrastruktuuripalvelut sekä tuotantoalustat kohdistuvat muun muassa ympäristötutkimukseen (maalaji-, viljavuus-, hivenaineravinne-, raskasmetalli- ja vastaavat määritykset), elintarvikkeisiin ja rehuihin (muun muassa orgaaniset vierasaineet, vitamiinit, raskasmetallit) sekä tauti- ja tuholaismäärityksiin.

3) Luonnonvarakeskuksessa kehitettyjen tutkimus- ja muiden menetelmien käyttöoikeuksien luovutukset;

Luonnonvarakeskuksessa kehitettyjen tutkimus- ja muiden menetelmien käyttöoikeuksia voitaisiin luovuttaa koti- tai ulkomaisille yrityksille sekä julkisen sektorin organisaatioille.

4) asiantuntija- ja konsultointipalvelut;

Luonnonvarakeskus tarjoaa maa- ja elintarviketalouden, metsätalouden sekä riista- ja kalatalouden tutkimuksesta ja kehittämisestä kiinnostuneille tahoille asiantuntija- ja konsultointipalveluita.

5) tieto- ja tietovarantopalvelut;

Kohta sisältää informaation palvelut, tiedonhaun, lainat ja jäljenteet Luonnonvarakeskuksen hallussa olevista julkaisuista ja tietojärjestelmistä ulkopuolisille tutkijoille ja muille toimijoille.

Kohta sisältää myös varsinaista tutkimus- tai tilastointityötä vähäisempää aineistojen muokkaamista asiakkaan tarpeisiin. Tilastotiedonkeruun yhteydessä voidaan asiakkaan toimeksiannosta kyselyyn ottaa ylimääräisiä lisäkysymyksiä, joiden luonne käy ilmi tiedonkeruusta.

6) analyysipalvelut;

Luonnonvarakeskus tarjoaa asiakkaille toimialaansa kuuluvia analyysipalveluja.

7) koestus-, testaus- ja tarkastuspalvelut;

Palvelut kohdistuvat muun muassa pesuaineiden ja näytteenottolaitteiden tarkastuksiin, torjunta-ainekokeisiin, kylmähuonetestauksiin, lujuuskokeisiin ja muihin mittaus-, testaus- ja tarkastuspalveluihin.

8) metsä- ja erikoispuiden tuotanto- ja menetelmäpalvelut;

Luonnonvarakeskuksen metsäpuiden tutkimustaimitarhalla tutkitaan kokeellisesti metsäpuiden erilaisia taimituotantomenetelmiä. Näistä taimista osa käytetään oman metsänviljelyn tutkimustoiminnassa, ja ne taimet, joilla ei ole tutkimuksellista käyttöä, myydään markkinahintaan. Myynnistä saatava tulo ei vastaa näiden taimien kasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia, koska tuotantoprosessi on tehty tutkimustoimintaa varten.

9) valiotaimituotanto;

Luonnonvarakeskus puhdistaa ja ylläpitää valiotaimituotannon ydintaimia ja tuottaa valiotaimiluokan emotaimia ensisijaisesti taimitarhoille.

10) kalanviljelytuotteet ja kalanviljelyyn liittyvät palvelut ja menetelmät;

Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on huolehtia kalatalouden geenivarojen monimuotoisuuteen liittyvistä tehtävistä. Tällä tarkoitetaan uhanalaisten ja vaarantuneiden kalakantojen säilyttämistä mäti- ja poikastuotannon avulla. Tehtävän sivutuotteena syntyneet ylimääräiset tuotteet myydään markkinoilla.

Luonnonvarakeskus tarjoaa kalanviljelyyn liittyviä palveluita, kuten kalojen mäti- ja poikastuotteiden kuljetus-, merkintä- ja menetelmäpalveluja.

11) tietojärjestelmien, ohjelmien ja vastaavien suoritteiden sekä tietojärjestelmissä olevien tietoaineistojen käyttöoikeuksien ja tietoaineistojen tekninen luovuttaminen;

Kohta sisältää Luonnonvarakeskuksen omistuksessa olevien tietojärjestelmien ja ohjelmien käyttöoikeuksien ja aineistojen massaluovutuksen teknisin keinoin tilauksesta ulkopuolisille.

12) julkaisut ja painotuotteet;

Luonnonvarakeskus myy ulkopuolisille tahoille tutkimusalaansa liittyviä maksullisia julkaisuja.

13) sähköiset tallenteet, valokopiot ja muut jäljennökset sekä niiden lähettäminen;

Kohta koskee sähköisiä tallenteita, valokopioita ja muita jäljennöksiä, joiden taloudelliseen hyödyntämiseen Luonnonvarakeskuksella on oikeus.

14) muut tilaukseen tai toimeksiantoon perustuvat erikseen määritellyt tuotteet ja palvelut. Kohtaan sisältyvät kaikki muut maksullisen toiminnan palvelut ja suoritteet (esimerkiksi kalamerkkien myynti), jotka eivät luonteensa puolesta sovi pykälässä mainittuihin muihin suoriteryhmiin.

3 §. *Julkisuuslain perusteella annettavat suoritteet.* Julkisuuslain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon esille hakemisesta sekä mainitun 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättäisi Luonnonvarakeskus ottaen huomioon, mitä mainitun lain 34 §:n säädetään. Pykälää muutettaisiin voimassa olevaan asetukseen verrattuna niin, että julkisuuslakia koskevaa lakiviittauksen sanamuotoa korjattaisiin vaihtamalla sana jäljennös, sanaan kopio. Korjauksella lakiviittaus vastaa julkisuuslain 34 §:n 3 momentin sanamuotoa. Pykälän asiasisältö säilyisi ennallaan.

4 §. *Voimaantulo.* Pykälä sisältäisi tavanomaisen voimaantulosäännöksen. Asetus olisi voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.

7. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2024, koska asetuksessa säädetään Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2024 ja 2025 ja aiemman voimassa olleen asetuksen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 2023. Ehdotettu asetus olisi voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.